

ملت ایران درسهای اسلامی و شیعی خودش را خوب بلد است؛ میدانند که چه کار کند. امام حسین (علیه السلام) فرمود: مثلی لا یُباعُ مِثْلُ یزید؛ کسی مثل من، با کسی مثل یزید بیعت نمیکند. ملت ایران در واقع میگویند: مثلی مثل ما، با این فرهنگ، با این سابقه، با این معارف عالی، با سردمدارانی مثل افراد فاسدی که امروز در آمریکا بر سر کارند، بیعت نخواهد کرد.
۱۴۰۴/۱۱/۲۸

▼ حرف روز چگونه ایران الگوی مدیریت بحران غذا شد؟

در شرایطی که بسیاری از تحلیل‌های غربی از فروپاشی اقتصادی کشور در سایه جنگ و محاصره سخن می‌گفتند، واقعیت‌های میدانی نشان داده است که جمهوری اسلامی ایران با تکیه بر ترکیبی از تولید داخلی، ذخایر راهبردی غیرمتمرکز و مسیرهای تجاری جایگزین، موفق شده است امنیت غذایی خود را به عنوان یک خط قرمز اساسی حفظ کند. تجربه ماه‌های اخیر ثابت کرده است که سفره مردم ایران، علیرغم فشارهای بی‌سابقه، همچنان پایدار باقی مانده است.

یکی از مهم‌ترین عوامل این موفقیت، اتکا به تولید داخلی است. بر اساس آمارهای رسمی، تولیدات داخلی در حال حاضر حدود ۸۵ درصد از نیازهای کشور به کالاهای اساسی و مواد غذایی را پوشش می‌دهد. مجموع تولید غلات کشور در سال گذشته به حدود ۱۹.۵ میلیون تن رسیده که سهم گندم از این مقدار ۱۲ میلیون تن و سهم برنج ۳.۹ میلیون تن بوده است. این حجم از تولید، حاشیه امن مناسبی برای تأمین خوراک جمعیت کشور فراهم کرده و وابستگی به بازارهای خارجی را به شدت کاهش داده است.

اما آنچه این موفقیت را دوچندان کرده، اجرای سیاست هوشمندانه «ذخایر راهبردی غیرمتمرکز» است. برخلاف رویه‌های معمول که ذخایر کالاهای اساسی در نقاط خاصی متمرکز می‌شود، ایران حجم عظیمی از مواد غذایی را در نقاط متعدد و پراکنده در سراسر کشور انبار کرده است. این اقدام، مرکزیت‌زدایی از توزیع مواد غذایی را به همراه داشته و در صورت بروز هرگونه اختلال در بنادر جنوبی یا تأخیر در رسیدن محموله‌های وارداتی، امکان مدیریت بحران را با کمترین اختلال فراهم کرده است. همین ابتکار عمل، یکی از عوامل کلیدی در جلوگیری از بروز قحطی و کمبود شدید در دوران جنگ بوده است.

در کنار تولید داخلی و ذخایر راهبردی، استفاده از مسیرهای جایگزین برای تأمین کالاهای اساسی نیز نقش حیاتی ایفا کرده است. بنادر شمالی در دریای خزر، به عنوان یک «رگه تنفسی حیاتی»، محموله‌های غلات و سایر محصولات راهبردی را از کشورهای روسیه، قزاقستان و دیگر جمهوری‌های آسیای مرکزی وارد کرده و از طریق شبکه ریلی و جاده‌ای به نقاط مختلف کشور منتقل می‌کند. همچنین استفاده از سیستم پایپای یا تهاتر کالا با کشورهای نظیر چین، امکان تأمین مالی واردات غذایی را خارج از شبکه بانکی سنتی فراهم کرده است.

تجربه موفق جمهوری اسلامی ایران در مدیریت بحران غذا، نشان می‌دهد که با بهره‌گیری از ابتکارات داخلی و انعطاف در سیاست خارجی و مالی، می‌توان حتی در سخت‌ترین شرایط تحریم و محاصره، امنیت غذایی را به عنوان یک خط قرمز اصلی حفظ کرد. این رویکرد، که بر تولید داخلی، ذخایر غیرمتمرکز و تنوع‌بخشی به مسیرهای تأمین استوار است، می‌تواند الگویی برای سایر کشورهای منطقه در شرایط مشابه باشد.

(علی قاسمی)

▼ گزارش روز

ترامپ در باتلاق خودساخته

جنگ با ایران به یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های دوران ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ تبدیل شده است. آنچه به عنوان یک عملیات محدود و نمایشی آغاز شد، اکنون به باتلاقی تبدیل شده که کاخ سفید هیچ راهبردی برای خروج از آن ندارد. رفتارهای متناقض و تصمیم‌گیری‌های لحظه‌ای ترامپ در قبال کشورمان، نشان از سردرگمی عمیق در ساختار تصمیم‌گیری آمریکا دارد.

نکته قابل تأمل این است که ترامپ با کشوری روبه‌رو شده که نه عراق صدام است و نه ونزوئلا. جمهوری اسلامی ایران یک قدرت منطقه‌ای با توانمندی‌های نظامی گسترده، شبکه متحدان منطقه‌ای و تسلط بر شریان‌های حیاتی انرژی جهان است.

تصور اینکه با چند حمله هوایی محدود و امید به شکل‌گیری یک شورش داخلی بتوان حکومتی را که بیش از چهار دهه در برابر فشارهای گوناگون ایستادگی کرده، سرنگون کرد، یک خطای محاسباتی راهبردی بود که اکنون گریبان‌گیر واشنگتن شده است.

تصمیمات سریع موضع ترامپ، بهترین نشانه درماندگی کاخ سفید است. او یک روز از حملات گسترده و قریب‌الوقوع سخن می‌گوید و روز بعد، از امکان دستیابی به توافق با ایران.

این تناقض‌گویی‌ها، نشان از نبود یک استراتژی منسجم و همچنین اختلافات عمیق درون تیم امنیت ملی آمریکا دارد. همچنین گزارش‌های رسانه‌ای غربی حکایت از آن دارد که ترامپ در جلسات مربوط به جنگ، بر سر مشاوران خود فریاد می‌کشد و از نبود اجماع درباره مسیر جنگ عصبانی است.

واقعیت میدانی نیز شرایط را برای آمریکا پیچیده‌تر کرده است. نیروهای مسلح کشورمان توانایی هدف قرار دادن پایگاه‌های آمریکایی در منطقه را حفظ کرده و انصارالله یمن نیز با گشودن جبهه جدید در دریای سرخ، معادلات را به نفع محور مقاومت تغییر داده است.

در همین حال، ذخایر تسلیحاتی آمریکا به سطح نگران‌کننده‌ای رسیده و وقفه‌های مکرر در عملیات نظامی، تا حد زیادی ناشی از همین محدودیت‌هاست.

به طور کلی آنچه امروز در واشنگتن می‌گذرد، نشانه‌ای از زوال توانایی آمریکا در مدیریت درگیری‌های منطقه‌ای است. تجربه جنگ‌های عراق و افغانستان نشان داد که آمریکا در مواجهه با کشورهایی با توانایی محدود، باز هم در باتلاق فرسایشی گرفتار می‌شود.

حالا تصور کنید این دشمن، ایران باشد؛ کشوری با توانمندی‌های نامتقارن، متحدان منطقه‌ای و اراده‌ای پولادین که ثابت کرده در برابر فشارها نه تنها عقب‌نشینی نمی‌کند، بلکه هر بار قوی‌تر از قبل به میدان بازمی‌گردد.

(عبدالحسین آزاد)

▼ خبر ویژه

ایران برای روز مبادا برنامه‌ریزی کرده بود

نیویورک تایمز در گزارشی مدعی شد که ایران در طول آتش‌بس کوتاه‌مدت، مخفیانه طرحی را با متحدان منطقه‌ای خود هماهنگ کرده که هدف آن، «تحمیل هزینه بیشتر بر واشنگتن» در صورت حمله مجدد آمریکا بوده است. به نوشته این روزنامه، دو مقام ارشد ایرانی در گفت‌وگو با نیویورک تایمز اظهار داشتند که «این حملات بخشی از یک طرح گام به گام است که به صورت مخفیانه در جریان آتش‌بس طراحی شده بود. این طرح از متحدان ایران برای تشدید حملات، در صورت تشدید حملات توسط ایالات متحده استفاده می‌کرد. هدف این بود که جنگ تا حد امکان برای رئیس‌جمهور ترامپ پرهزینه شود.» بر اساس این گزارش، در طول آتش‌بس، ژنرال‌های ایرانی مخفیانه با فرماندهان در حزب‌الله، انصارالله و گروه‌های مسلح شیعه در عراق، در مورد چگونگی گسترش جنگ و افزایش هزینه‌های آن برای واشنگتن، استراتژی تدوین کردند. نیویورک تایمز با اشاره به اقدامات اخیر یمن به عنوان مصداقی از این طرح، نوشته است که حوثی‌ها در ۲۰ ژوئیه محاصره دریایی علیه کشتیرانی عربستان سعودی را اعلام کردند و حملات موشکی و پهپادی را برای اجرای آن آغاز نمودند. این روزنامه همچنین تأکید کرده که ایران تفاهم‌نامه را نقض نکرد، اما یقین داشت که آمریکا آن را نقض می‌کند و برای چنین روزی در حال برنامه‌ریزی و تدوین راهبرد بود.

نامیدی کشورهای عربی از فقدان راهبرد ترامپ

روزنامه وال استریت ژورنال به نقل از منابع آگاه گزارش داد که کشورهای حاشیه خلیج فارس در گفت‌وگوهای پشت صحنه از فقدان یک استراتژی شفاف از سوی دولت دونالد ترامپ مقابل ایران ابراز نارضایتی و ناامیدی کرده‌اند. بر اساس این گزارش، متحدان خلیج فارس در هفته‌های اخیر از آمریکا موشک‌های رهگیر بیشتری طلب کرده‌اند و خواستار تضمین‌های مداوم مبنی بر حمایت نظامی آمریکا در صورت طولانی شدن درگیری‌ها شده‌اند. وال استریت ژورنال همچنین چند روز پیش گزارش داده بود که جنگ با ایران موجب شده ایالات متحده کاهش حضور در کویت را مورد بررسی قرار دهد؛ در حالی که مقام‌های کویتی اعلام کرده‌اند که همچنان نیازمند تعهد قاطع آمریکا به حمایت از کشور خودشان هستند. به نوشته این روزنامه، تاسیسات و پایگاه‌های آمریکایی در طول جنگ بارها هدف حملات ایران قرار گرفته‌اند و تحلیلگران معتقدند که این حملات باعث شده مردم کویت حضور آمریکا را از سویی یک بار اضافه و خطر آفرین و از سوی دیگر برای دفاع از کشور کاملاً ضروری بدانند. داگلاس سیلیمان، رئیس اندیشکده کشورهای عرب خلیج فارس و سفیر سابق آمریکا در کویت، در این باره گفت: «فکر می‌کنم آنها در تلاش‌اند تا بهترین مسیر را برای آینده دفاعی خود پیدا کنند.» طبق گزارش وال استریت ژورنال، مقام‌های کویت مانند دیگر کشورهای خلیج فارس از اینکه ترامپ جنگی را بدون مشورت آنها آغاز کرد که آنها را در تیررس قرار داد، ناراحت و آشفته شدند.

تنش شدید میان وزارت جنگ و ارتش رژیم صهیونی

ارتش رژیم صهیونی با صدور بیانیهای رسمی، از دستور «اسرائیل کاتز»، وزیر جنگ این رژیم، برای برکناری سرلشکر آوی بلوط، فرمانده فرماندهی مرکزی، سرپیچی کرد و تأکید نمود که وزیر جنگ «هیچ اختیار قانونی برای برکناری فرماندهان ارتش ندارد.» ارتش در بیانیه خود اعلام کرد که سرتیپ ایال زامیر، رئیس ستاد کل ارتش، «در مقطع کنونی قصدی برای جایگزینی فرمانده فرماندهی مرکزی ندارد» و هرگونه تصمیم در این زمینه «صرفاً از سوی رئیس ستاد و مطابق با روال قانونی تصویب خواهد شد.» این بیانیه با حمایت از عملکرد آوی بلوط، او را فردی با «حرفه‌ای‌گری، شجاعت و تعهد» توصیف کرد که «از اعتماد کامل ارتش برخوردار است.» این موضع‌گیری پس از آن منتشر شد که کاتز در یک برنامه زنده تلویزیونی از بلوط انتقاد کرده بود. گادی آیزنکوت، رئیس حزب «یشار» و رئیس پیشین ستاد کل ارتش، این اقدام وزیر جنگ را «نقطه‌ای بی‌سابقه و خطرناک در روابط میان نهاد سیاسی و نظامی» خواند و تأکید کرد که «اسرائیل ملک شخصی هیچ‌کس نیست و ارتش ابزاری برای رقابت‌های سیاسی و انتخاباتی نیست.» روزنامه یدیوت آحارونوت این اختلاف را «شدیدترین تنش سیاسی طی سال‌های اخیر میان نهاد سیاسی و نظامی» توصیف کرده و نوشته است که این رویارویی هم‌زمان با تداوم تنش‌های امنیتی و در آستانه انتخابات داخلی حزب لیکود رخ داده و شکاف میان رهبری سیاسی و فرماندهان نظامی را آشکار کرده است.

باور به تسلیم ایران از بین رفت

سعدالله زارعی، کارشناس ارشد مسائل بین‌الملل، با اشاره به رفتار اخیر آمریکا در قبال ایران، «عقب‌نشینی» را تعبیر دقیقی برای اقدامات واشنگتن ندانست و گفت که تحلیل وضعیت میدان نشان می‌دهد «تفاوت محتوایی قابل توجهی در منطقه رخ نداده، تدارک جنگی جدیدی دیده نمی‌شود و کشورهای عربی نیز هماهنگی برای عملیات بزرگ ندارند؛ بنابراین، به احتمال زیاد اصلاً چنین تصمیمی وجود نداشته است.» وی با اشاره به تجربه جنگ رمضان، تأکید کرد که آمریکایی‌ها در آن شش هفته نتوانستند کارشان را پیش ببرند و ناچار به آتش‌بس شدند و اکنون «آرایش نظامی پیشین از هم پاشیده و باور کشورهای جنوب به اینکه با جنگ می‌توان ایران را تسلیم کرد، از بین رفته است.» زارعی با اشاره به فضای روانی و نظامی کنونی گفت که «تا امروز ده بار ترامپ گفته می‌زنم و بعد عقب کشیده است» و دلیل بزرگ آن این است که «ایران قوی‌تر شده، مردم اعتمادبه‌نفس بالایی پیدا کرده‌اند و در مقابل، اعتماد به دولت ترامپ برای مدیریت جنگ در پایین‌ترین سطح است.» وی در تشریح راهبرد ایران در مهار رژیم صهیونی، گفت که جمهوری اسلامی «بر اساس فرمول اداره جنگ - که یکی از مهارت‌های کنترل جنگ، محدود نگه‌داشتن میدان و تمرکز روی نقاط اساسی دشمن است - فعلاً دامنه درگیری را گسترده نکرده است.» زارعی با اشاره به انهدام شش فروند اف-۳۵ آمریکایی‌ها در حملات اخیر، تأکید کرد که اگر آمریکایی‌ها قصد اقدام سنگین داشتند، باید بعد از این ضربه واکنش نشان می‌دادند، اما «تیم ترامپ منتقل عمل کردند و این نشان می‌دهد که بحث عملیات گسترده نظامی علیه ایران، همان شعارنمایی بیشتر است تا واقعیت خارجی.»

◀ بایک نگاهداری، رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس، از تدوین بسته جامع احیای تولید با رویکرد شرایط جنگ خبر داد و گفت: «ما در مرکز پژوهش‌های مجلس در تلاش هستیم بسته جامعی در زمینه شناسایی چالش‌های تولید و ارائه راهکار آماده کنیم.» وی با اشاره به تأکید رئیس مجلس مبنی بر اولویت‌بندی مسائل تولید افزود: «در این بسته مشکلات فراگیر همه صنایع و همچنین مشکلات صنایع مهم به صورت جداگانه مورد توجه قرار می‌گیرد.» نگاهداری تصریح کرد: «یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌ها، مسئله تأمین ارز و نحوه تخصیص آن است. زنجیره تأمین صنایع نباید به یک مسیر وابسته باشد.»

◀ سازمان مبارزه با تروریسم عراق از عملیات امنیتی گسترده برای پیگرد بقایای گروه تروریستی داعش در استان نینوا واقع در شمال غربی این کشور خبر داد. هدف از این عملیات، تقویت امنیت و ثبات در این استان اعلام شده است. مرکز استان نینوا، شهر موصل است که سال‌ها در اشغال گروه تروریستی تکفیری داعش بود. این عملیات در ادامه تلاش‌های نیروهای امنیتی عراق و حشد الشعبی برای پاکسازی مناطق مختلف این کشور از بقایای گروه‌های تروریستی صورت می‌گیرد. پیشتر نیز عملیات‌های مشابهی در استان‌های مختلف عراق برای پیگرد بقایای داعش انجام شده بود.

◀ پایگاه خبری عبری کیپا گزارش داد ارتش رژیم صهیونی در حال جذب نیرو از کشورهای عربی است. بر اساس این گزارش، در آگوست ۲۰۲۶ صدها نفر از جوانان یمنی، اماراتی و مغربی‌تبار در میان نیروهای جدید ارتش رژیم دیده می‌شوند. این رسانه عبری مدعی شد: «در چارچوب این طرح قرار است ۳۹۲ مهاجر جدید از کشورهای یمن، امارات، مغرب، عراق و چند کشور دیگر به عضویت ارتش اسرائیل در آیند که شامل ۲۴۶ مرد و ۱۴۶ زن هستند.» کیپا اذعان کرد حضور نیروهایی از کشورهای عربی در ارتش رژیم کم‌سابقه بوده است. گفتنی است این افراد معمولاً به سرویس‌های اطلاعاتی ارتش رژیم صهیونیستی برای جاسوسی و جمع‌آوری اطلاعات از کشورهای خود اعزام می‌شوند.

◀ شبکه ای‌بی‌سی نیز به نقل از آمار رسمی گزارش داد که ۱۷۰ نظامی آمریکایی از آغاز جنگ ایران تا اوایل آوریل دچار آسیب‌های مغزی و ضربه به سر شده‌اند. بر اساس این گزارش، شمار مجروحان ارتش آمریکا در جنگ با ایران به ۶۵۳ نفر رسیده که ۶۴ نفر از آنها افسران ارشد بوده‌اند. این شبکه اعلام کرد: «در میان مجروحان، ۶۴ نفر از نیروی دریایی، ۵۱ نفر از نیروی هوایی و ۱۹ نفر از تفنگداران دریایی هستند.» این رسانه مدعی است در اول مارس، حمله یک پهپاد ایرانی به مرکز عملیات نیروهای آمریکایی در بندر الشعیبه کویت، مرگبارترین حمله علیه نیروهای آمریکایی در طول جنگ بوده که به کشته شدن ۶ نظامی و ضربه مغزی یک سرهنگ ارتش منجر شده است.